

Warszawa, dnia 20 czerwca 2002 r.

**Opinia w sprawie wykonania budżetu 2001 r.
w cz. 48 – Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń (PUNU)¹**

Uwagi ogólne

Państwowy Urząd Nadzoru Ubezpieczeń działa na podstawie ustawy o działalności ubezpieczeniowej² (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62 ze zm.). Dla analizy wydatków i dochodów istotny jest przepis art. 84 ust. 1 tej ustawy, który wiąże poziom wydatków PUNU z wysokością dochodów z wpłat dokonywanych przez zakłady ubezpieczeniowe. Uwagi do realizacji dochodów i wydatków PUNU w świetle tego przepisu zostały przedstawione poniżej.

Szczegółowe zestawienie dochodów i wydatków PUNU za 2001 r. w porównaniu z ustawą budżetową na 2001 r. i z wykonaniem za 2000 r. przedstawiono w załączonej do niniejszej opinii tabeli nr 1.

¹ Opinię opracowano na podstawie informacji PUNU o wykonaniu budżetu za 2001 r., informacji o wynikach kontroli NIK oraz innych materiałów.

² Ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62 ze zm.).

Dochody

Dochody w 2001 r. wyniosły 12.062 tys. zł i były niższe od dochodów zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2001 r. o 6.973 tys. zł, tj. o 36,6%. Ponadto, były one niższe od dochodów uzyskanych w 2000 r. o 6.160 tys. zł, tj. o 33,8%. Spowodowane to było głównie uzyskaniem niższych niż planowane dochodów w § 097 - Różne dochody. Na dochody w § 097 składają się: 1) dochody z tytułu wpłat dokonywanych przez zakłady ubezpieczeniowe na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską oraz 2) dochody z tytułu kar w razie niewykonania zaleceń pokontrolnych, stwierdzenia prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów prawa lub statutu lub odmowy udzielenia wyjaśnień i informacji.

1) Wpłaty dokonane przez zakłady ubezpieczeniowe wyniosły 11.736 tys. zł i były o 37,4% niższe od planowanych, w rezultacie obniżenia stawki wpłaty z 0,11% do 0,075% składki przypisanej brutto³ oraz osiągnięcia przez zakłady ubezpieczeniowe niższych niż planowane dochodów w 2001 r.

2) Dochody z tytułu kar wyniosły w 2001 r. 81 tys. zł. Nie zostały one ujęte w projekcie budżetu. Dochody z tytułu kar były niższe od dochodów uzyskanych w roku ubiegłym o 898 tys. zł, tj. o 91,7%, co może świadczyć o poprawie wyników kontroli w zakładach ubezpieczeniowych.

Dochody w § 097 stanowiły 97,8% ogółu dochodów PUNU w 2001 r. Na pozostałą (łącznie 2,2% ogółu) część dochodów PUNU w 2001 r. składały się głównie dochody w § 069 – Różne opłaty, pochodzące z opłat za egzaminy dla brokerów, które w 2001 r. wyniosły 205 tys. zł.

Zaległości w realizacji dochodów wg stanu na koniec grudnia 2001 r. wyniosły 58 tys. zł i były niższe o 45,9% w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2000 r. Może to świadczyć o poprawie efektywności ściągania wpłat od zakładów ubezpieczeniowych.

³ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 lutego 2001 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie sposobu obliczania wpłat zakładów ubezpieczeń na pokrycie kosztów nadzoru nad działalnością ubezpieczeniową i brokerską oraz kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura, terminów uiszczania tych wpłat i wysokości odsetek za ich nieuiszczanie w terminie (Dz.U. Nr 14, poz. 127).

Długoterminowe należności budżetowe od zakładów ubezpieczeń postawionych w stan upadłości: TUR POLISA S.A. (z tytułu niezapłaconej kary) i HESTIA S.A. (z tytułu należnych składek na koszty nadzoru) pozostały w 2001 r. na niezmienionym poziomie w porównaniu z rokiem poprzednim, tj. 1.274 tys. zł. W 2001 r. PUNU występował w sprawie umieszczenia powyższych należności Skarbu Państwa na listach wierzytelności.

W 2001 r. PUNU nie umarzał żadnych należności, a także nie dokonywał odroczeń terminu ich spłaty.

Wydatki

Wydatki w 2001 r. wyniosły 13.793 tys. zł i były niższe od planowanych o 5.241 tys. zł, tj. o 27,5%. Było to spowodowane głównie następującymi czynnikami:

- blokadą środków na wydatki w wysokości 1.242 tys. zł⁴,
- obniżeniem wydatków w § 606 – Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych o 778 tys. zł, tj. o 79,9% w stosunku do planowanych, w związku z odstąpieniem od wydatków na zakup sprzętu komputerowego i samochodów,
- obniżeniem wydatków w § 430 - Zakup usług pozostałych o 1.452 tys. zł, tj. o 36,8% w stosunku do planowanych, w związku z oszczędnościami w zakresie umów zlecenia i umów o dzieło, udziału w konferencjach i seminariach oraz kosztów egzaminów brokerskich,
- obniżeniem wydatków w § 427 – Zakup usług remontowych o 808 tys. zł, tj. o 92,0% w stosunku do planowanych, w związku ze znacząco zawyżonymi planowanymi potrzebami konserwacji i remontów w nowej siedzibie przyjętej do eksploatacji w dniu 28 kwietnia 2000 r. Wynikało to z błędu w ich szacowaniu, który nie został terminowo skorygowany,
- ograniczeniem wyjazdów służbowych krajowych (§ 441) i wyjazdów służbowych zagranicznych (§ 442) o 471 tys. zł, tj. o 58,7% w stosunku do planowanych.

Obniżenie wydatków opisane powyżej było zgodne z zaleceniem Ministra Finansów w sprawie odstąpienia od wydatków ponoszonych na m. in. zakup sprzętu komputerowego,

⁴ Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 października 2001 r. w sprawie blokowania niektórych wydatków w budżecie państwa na rok 2001 (Dz.U. Nr 125, poz. 1373 ze zm.).

samochodów oraz ograniczenia do niezbędnego minimum zagranicznych wyjazdów służbowych.

Należy zwrócić uwagę, że zrealizowane wydatki okazały się wyższe od osiągniętych dochodów o 1.732 tys. zł, tj. o 14,4% (planowane wielkości były sobie równe). Jest to negatywna zmiana w porównaniu do roku ubiegłego, kiedy to wydatki były niższe niż dochody o 504 tys. zł, tj. o 2,7%. Może to wskazywać na pogorszenie się kontroli nad dostosowaniem wydatków do poziomu osiąganych dochodów.

Wydatki w 2001 r. były niższe od wydatków poniesionych w 2000 r. o 3.924 tys. zł, tj. o 22,1%. Wynikało to głównie z przeprowadzki do nowej siedziby i zaprzestania dokonywania opłat czynszowych za wynajem poprzedniej siedziby (od czerwca 2000 r.).

Wydatki na wynagrodzenia⁵ w 2001 r. wynosiły 8.381 tys. zł i były niższe od planowanych o 502 tys. zł, tj. 5,7%, co było głównie konsekwencją niezrealizowania zatrudnienia 4 planowanych etatów. Średnie wynagrodzenie miesięczne w 2001 r., z uwzględnieniem dodatkowego wynagrodzenia rocznego i wypłat z funduszu nagród, wyniosło 7.054,5 zł i było wyższe o 518,8 zł, tj. o 7,9% w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Zobowiązania ogółem na koniec grudnia 2001 r. pozostały na poziomie porównywalnym z rokiem ubiegłym i wyniosły 690 tys. zł. Największą pozycję stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (§ 404) w wysokości 667 tys. zł (96,6% zobowiązań ogółem). W ciągu 2001 r. nie wystąpiły odsetki za opóźnienia w płatnościach.

Konkluzje

- Wykonanie budżetu na 2001 r. w zasadzie nie budzi zastrzeżeń. Poprawiła się efektywność i terminowość ściągania wpłat od zakładów ubezpieczeniowych, o czym świadczy zmniejszenie zaległości w realizacji dochodów w 2001 r. w porównaniu do roku ubiegłego. Zmniejszenie dochodów z tytułu kar może wskazywać na wykonywanie zaleceń pokontrolnych przez zakłady ubezpieczeniowe oraz

⁵ Na wydatki na wynagrodzenia pracowników składają się: wydatki w § 401 – Wynagrodzenia osobowe pracowników, wydatki w § 402 – Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej oraz wydatki w § 404 – Dodatkowe wynagrodzenia roczne.

zmniejszenie liczby przypadków stwierdzenia przez kontrolę prowadzenia działalności z naruszeniem przepisów prawa lub statutu.

- Zrealizowanie wydatków wyższych niż osiągnięte dochody może świadczyć o pogorszeniu się kontroli nad dostosowaniem wydatków do poziomu dochodów. W latach poprzednich wydatki były niższe niż dochody.
- Realizacja budżetu wydaje się wskazywać pewne niedociągnięcia w jego konstrukcji, dotyczące braku terminowej korekty planowanych potrzeb konserwacji i remontów w nowej siedzibie.
- Wskazane jest monitorowanie ściągальności długoterminowych należności od zakładów ubezpieczeń postawionych w stan upadłości i podejmowanie dalszych działań w kierunku ich odzyskania przez Komisję Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, przejmującą zadania PUNU zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej⁶.
- NIK pozytywnie oceniła wykonanie planu za 2001 r., nie stwierdzając nieprawidłowości. Ocena poprawiła się w porównaniu z rokiem ubiegłym, kiedy to NIK stwierdziła nieznaczne uchybienie nie mające istotnego wpływu na wykonanie planu, dotyczące niezrealizowania pokontrolnego wniosku o ujmowanie w planach dochodów prognozowanych wpływów z kar nakładanych na zakłady ubezpieczeń.

Sporządziła: Anna M. Barańska

⁶ Ustawa z dnia 1 marca 2002 r. ustawy o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 25, poz. 253).

Tabela 1: Zestawienie dochodów i wydatków Państwowego Urzędu Nadzoru Ubezpieczeń za 2001 r. w porównaniu z ustawą budżetową na 2001 r. i z wykonaniem za 2000 r.

(w tys. zł)

Lp.	Nr paragrafu	Wyszczególnienie	Wykonanie	Wg ustawy	Wykonanie	Zmiana wykonania 2001 r. w		Zmiana wykonania 2001 r. w		Udział w całości dochodów/wydatków
			2000 r.	budżetowej 2001 r.	2001 r.	stosunku do wykonania 2000 r.	stosunku do ustawy budżetowej	c-a	(c-a)/a	
			a	b	c	c-a	(c-a)/a	c-b	(c-b)/c	
Dochody										
1.		Zaliczki na koszty nadzoru	16 990	18 760	11 736	-5 254	-30,9%	-7 024	-37,4%	97,3%
2.		Kary	979	0	81	-898	-91,7%	81	-	0,7%
3.		Pozostałe	33	0	30	-3	-9,1%	30	-	0,2%
4.	par. 097	Różne dochody razem (1+2+3)	18 002	18 760	11 847	-6 155	-34,2%	-6 913	-36,8%	98,2%
5.	par. 069	Różne opłaty	202	275	205	3	1,5%	-70	-25,5%	1,7%
6.	par. 092	Pozostałe odsetki	4	0	7	3	75,0%	7	-	0,1%
7.	par. 084	Wpływy ze sprzedaży skl. maj.	14	0	3	-11	-78,6%	3	-	0,0%
8.		Dochody razem (4+5+6+7)	18 222	19 035	12 062	-6 160	-33,8%	-6 973	-36,6%	100,0%
Wydatki										
9.	par. 401	Wynagrodzenia osobowe pracowników	370	506	413	43	11,6%	-93	-18,4%	3,0%
10.	par. 402	Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	6 885	7 750	7 484	599	8,7%	-266	-3,4%	54,3%
11.	par. 404	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	354	627	484	130	36,7%	-143	-22,8%	3,5%
12.		Wynagrodzenia razem (9+10+11)	7 609	8 883	8 381	772	10,0%	-502	-5,7%	60,8%
13.	par. 411	Składki na ubezpieczenie społeczne	947	1 615	1 062	115	12,1%	-553	-34,2%	7,7%
14.	par. 412	Składki na Fundusz Pracy	183	221	201	18	9,8%	-20	-9,0%	1,5%
15.	par. 427	Zakup usług remontowych	867	878	70	-797	-91,9%	-808	-92,0%	0,5%
16.	par. 430	Zakup usług pozostałych	3 191	3 950	2 498	-693	-21,7%	-1 452	-36,8%	18,1%
17.	par. 441	Podróże służbowe krajowe	146	250	162	16	11,0%	-88	-35,2%	1,2%
18.	par. 442	Podróże służbowe zagraniczne	275	550	167	-108	-39,3%	-383	-69,6%	1,2%
19.	par. 606	Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	3 047	1 000	222	-2 825	-92,7%	-778	-77,8%	1,6%
20.		Pozostałe (usługi, szkolenia)	1 453	1 688	1 031	-422	-29,0%	-657	-38,9%	7,5%
21.		Wydatki razem (12+(13 : 20))	17 718	19 035	13 794	-3 924	-22,1%	-5 241	-27,5%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu PUNU za 2001 r. i za 2000 r. oraz projektu budżetu na 2001 r.